

RAIMONDO FRANCHETTI: NELLA DANCALIA ETIOPICA

(Az etióp danakilok földjén). (Mondadori, Milano, 1935.)

Raimondo Franchetti, aki a múlt év augusztusában Egyiptomban repülőgépszerencsétlenség áldozata lett, ~~tegyük~~ volt azoknak az olasz utazóknak, akik a fasiszta Itália abessziniai hadjáratának „tudományos” megszervezői voltak. Ez a könyv az 1929-30-ban az etióp Danakil-földön tett expedíciónak leírása, mélyet még maga Franchetti rendezett sajtó alá, de már csak annak halála után látott napvilágot. A naplószerűen szerkesztett munkában a fasiszta Franchetti természetesen a legélesebb gyűlölet hangján beszél Abessziniáról, mégis érdemesetek tartjuk az itt következő részt bemutatni, márcsak azért is, mert a szerző intenciói ellenére világosan kitűnik, hogy a fasiszmus abessziniai hadjáratának nem lehetek gazdasági, hanem csak tisztán politikai okai, hiszen javarészt terméketlen és megmunkálásra alig alkalmas földterületekről van szó, ahol maga a benszülött népesség is a legnagyobb nyomorúságban tengeti életét. (M. B.)

E szerencsétlen nép élete valóban a legnyomorúságosabb. A föld, miután nem kap rendszeres esőt, terméketlen és megműveletlen. Beilul falu öreg főnöke mesélte nekem egy nap, hogy míg azelőtt minden évben esett és lehetett is egy kis „durá”-t ültetni, az utóbbi években abszolút volt a szárazság és senki sem gondolhatott arra, hogy ismét megkísérelje a „dura” vagy más korai vetemény ültetését.

Egyes helyeken, valamivel beljebb talán lehetne valamit ültetni, de a földművelés állandó helybenlakást és nyugodt birtoklást jelent; a danakilok pedig emberemlékezet óta hijján vannak mindkettőnek.

Hijján vannak még a legprimitívabb munkaeszközöknek is, az egy ormóttan baltát kivéve, mellyel a fatörzset levágják, hogy vele kunyhóikat felépíthessék vagy pálmáikat megtisztíthassák.

Férfiak és nők állandóan magukkal hordanak egy közönséges, kissé hajlitottalakú kést, melynek segítségével a pálmákból kivonják a „dumá”-t vagy lenyesik a pálmák leveleit, hogy gyékényt szőjjenek vagy kötelet készítsenek belőle. Egyszerűen a növényzet körül forog egész életük. Nem törődnek kitermelésével, egyszerűen csak kihasználják e növényt, melyben nincs hiány ott, ahol nem túl magas talajalatti víz áll rendelkezésre.

A folyadék, amit a pálmákból nyernek, a „duma”, mely külsőleg a tejsavóra emlékeztet sajátságos, édeskés, kissé savanykás ízű. Erősen reszegtető hatása van, rövid időn belül erjedésnek indul és megsavanyodik, amikor is valósággal undorító szagot áraszt maga körül.

A danakilok, férfiak és nők, nagyon szeretik e folyadékot. Ami a produktivitást illeti, valószínűnek látszik, hogy minden lemetszett fág naponta egy vagy két liter „dumá”-t nyújt egy teljes hónapig; amikor azonban kifárad és kevesebb váladékot bocsájt ki, abba kell hagyni a használatát. Így a fán ejtett seb beheged és néhány hónap múlva ismét alkalmas lesz arra, hogy új „dumá”-t válasszon ki.

Ami a danakilok házeit illeti, ezek nagyrészt kisebb-nagyobb természetes kavernák, majdnem mindig nehezen megközelíthető helyeken.

A kavernák bejáratát gyakran önvédelmi célokra mesterségesen megszükitik, úgyhogy, amikor csoportosan jelentkezik a kaverna bejáratánál, az embernek az az impressziója támad, hogy egy emberi méhkassal áll szemben. Férfiak, gyerekek és asszonyok jelennek meg és tűnnek el ismét e folyosó és fülkeszerű falak mögött, mint a hasonló kavernákban élő majmok.

De bármilyen is legyen a „lakóház”, a gyékényszövés a nők egyedüli foglalkozása. E gyékényeket a partvidéken igyekeznek eladni és a kapott pénzt (melyhez még a bőrökért és állatokért nyert pénz is járul) a danakilok egy kis „durát” vesznek maguknak, mely éppen csak arra elég, hogy néha felváltsák az egyhangú és kizárólag a két folyadékból: a tejből és a „dumá”-ból álló étkezést.

Éppen ezért nincs asszony, vagy lány, aki több-kevesebb hozzáértéssel ne foglalkoznék gyékényszövés-sel, mely többek között zsákokká varrva, a megvásárolt gabonafélék szállítására is szolgál.

A nők ezenkívül még növényi kötelek készítésével is foglalkoznak, melyeket ugyancsak a pálmalevelek rostjainak összefűzése által állítanak elő.

ROMAIN ROLLAND EGY IFJUKORI LEVELE TOLSZTOJHOZ

Most, hogy a művelt világ Romain Rolland 70. születés napját ünnepele idéiktatjuk R. R. egy ifjúkori levelét, melynek éles gyötrődésekből fakadt kérdéseire Romain Rolland életével oly' maradéktalanul válaszolt.

„Nem tudom az életet azzal a mosolygó érdektelenséggel nézni, mint honfitársaim. Tudományos kutatásaikat, pozitív munkáikat, amikben elmerülnek, hiábavalónak tartom... Én nem tudok belenyugodni, hogy ne ismerjem a dolgok erkölcsi alapját; nem élet ez így. És az is meglepett, hogy a népben annyian élnek és halnak meg mégis boldogan, mert van lemondó hitük és alázatosan szeretnek. Azt hiszem, jobb lenne visszatérni az egyszerű emberekhez, magunkévá tenni hitüket, eggyé lenni velük. Azt hiszem, hogy végtelenül kicsiny részecskéi vagyunk a világ nagy lelkének s hogy a jó az önmagunk feláldozása másokért. De hogyan? Sokáig azt reméltem, hogy a művészet ment meg azáltal, hogy csendesen megsemmisít s az élvezeten keresztül vezet az áldozathoz, de végül is mindig magamat találom meg a művészi önkivületben; nem más ez, mint értelmes önzés; érzéseimet kifejezve saját lételemet növelem. A gondolatnélküli munka által kell tehát. De melyikkel, uram? Kezeim, munkájával és milyen testi munkával és végül, uram mondja meg nekem, — nagyon kérem, teljesen őszintén, hogy amióta megtalálta az igazságot, boldog-e mindig a birtokában és nincsenek-e azonnal elfojtott megbánásai amiatt a gondolkodásnélküli lét miatt, melyet maga s a mások számára akar; egyszóval el lehet-e könnyen fojtani a gondolkodást, mert akarjuk egyedül azáltal, hogy dolgozunk!? Válaszoljon, uram, oly' nagy szükségem van tanácsaira. Körülöttem nincs erkölcsi vezető. Valamennyi érdektelen, kételkedő, dilettáns és Önző. Hiszi azt, hogyha teljes szívvél és lélekkel belevetném magamat a munkába, amit hirdet, véget vetnék kétségbeeséseimnek és kétségeimnek, nem lennék nyugtalan, nem emlékezném és nem vágyakoznék előbbi lételem után; tényleg el tudnám végre törölni azt, ami gyermekkorom óta voltam? Válaszoljon nekem főképp arról, hogy jó szava egyedül az orosz néphez szól vagy pedig mindnyájunkhoz, hozzánk is, franciákhoz, mindenkihez, ki szenved s kétségbeesett!? Egy alázatos és lelkes tanítványa, Romain Rolland, az École Normale Supérieure hallgatója. 13. Rue Michelet Paris.”

MI TÖRTÉNJEN A ZSIDÓKKAL?

Erre a kérdésre a feleletet ma csak két ember adhatja meg: Hitler és Streicher. A világ jóvoltából ők a szakértők és végrehajtók, tehát joggal illeti meg őket a szó. A párisi Carrefour kiadó pokoli ötlettel ennek a két prominensnek adja át a Szót. Amit megtudunk, az a legfelháborítóbb embertelenség. Ez a publikáció (Was soll mit den Juden geschehn.